

Divatszövetek,

szörme és bélés-
árak, Szegeden
legolcsóbbak

Lévainál

Tisza Lajos körút 39. (Hőforrás o
szemben.)

Győződjön meg kedvező vásárlási
alkalomról.

Móra Ferenc: Szeged díszpolgára

Indítvány a törvényhatóság csüfőrlőki közgyűlése elé

(A Délmagyarország munkatársától.) A csüfőrlőki közgyűlés napirendjének lesz egy lélekemelően szép ünnepi pontja is, az az indítvány, amelyet a betegesen fekvő Barany Tibor főispán kezdeményezésére szombaton nyújtott be dr. Kogutowicz Károly egyetemi tanár, Wagner Adolf gazdasági főtanácsos, dr. Széchényi István és dr. Dettre János ny. főispán „Móra Ferenc díszpolgársága tárgyában”. Valószínű, hogy a főispán, aki a közgyűlés összeülését minden bizonnyal elhagyhatja a kórházi betegszobát, az indítványt a közgyűlési napirend elére tüzi ki, hogy ezzel is hangsúlyozza annak fontosságát és ünnepélyességét.

Az indítvány

szól:

„Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Néhány nappal ezelőtt érkezett haza Szegedre Móra Ferenc, a város muzeumának és Somogyi Könyvtárának igazgatója, aki rendkívül súlyos műtéten esett a közelmúltban keresztül és akinek szerencsés felgyógyulása osztatlan örömet keltett nemcsak Szegeden, hanem az egész ország polgársága körében. Ebből az alkalomból mély tisztelettel indítványozzuk:

mondja ki a Tekintetes Törvényhatósági Bizottság, hogy Móra Ferencet, a Petőfi Társaság és a Kisfaludy Társaság tagját a szegedi Ferenc József-Tudományegyetem honoris causa doktorát, a kiváló író, aki szépirodalmi alkotásaival nem csak az egyetemes magyar kultúra kincsétárát gazdagította, hanem Szeged városának szerzett velük hírt és dicsőséget, a kiváló régész, akinek páratlan sikerű ásatásai már régen Szeged felé irányították az egész tudományos világ figyelmét, — városának tett példátlan nagy és értékes szolgálatának elismeréseként Szeged város díszpolgárává választja.

Tekintetes Közgyűlés! Ugy érezzük, hogy indítványunk nem szorul semmiféle bővebb indokolásra, hiszen Móra Ferenc három évtizedes kulturmunkájának nagyszerű eredményei közismertek nem csak Szegeden, hanem az egész magyar kultúrközönség előtt. Szeged város közönsége a díszpolgárság diplomáját azok számára tartogatta, akik vagy a város, vagy az egyetemes magyarság szolgálatában szereztek hervadhatatlan érdemeket. A gyakran változó pártpolitikai konjunktura soha, senkit nem juttatott ehhez a díszhez, amely éppen ezért kapott különös fényt és értéket. Szeged város hálás polgársága legutóbb gróf Klebelsberg Kuno halhatatlan nevét iktatta a szegedi díszpolgárok galériájába, de nem az aktív miniszterét, hanem az aktív kultúrpolitikusát és az aktív építőjét, aki még most is elevenen alkot a Fogadalmi templom csöndes kriptájából. Gróf Klebelsberg Kuno legszebb, legértékesebb díszének érezte haláláig a szegedi díszpolgárságot, amelyre — és ezt a város polgársága fogja mindig érezni — Szegedért vívott harcaival, Szegedért végzett munkájával rászolgált.

A szegedi díszpolgárság csak azt illeti meg, aki különös szolgálatokat tett ennek a városnak, aki az egész szívét, az egész lelkét adta oda érte Szegednek. Ezért illeti meg Móra Ferencet is, azt a Móra Ferencet, aki több, mint három évtizede építgeti esendően, szerényen, de ma talán még föl sem mérhető hatalmas eredménnyel Szeged kulturáját, aki teljesen összeforrt, azonossá vált fogadott és mindig szolgált városával, akire, mint szegedi íróra és szegedi tudósra tekint föl igaz tisztelettel és ragaszkodással az egész magyarság határokon innen és határokon túl. Ezért indítványozzuk a legmélyebb tisztelettel, hogy Szeged város tekintetes Törvényhatósági Bizottsága a súlyos betegségéből szerencsésen felépült fiát, Móra Ferencet, aki mindnyájunk őszinte örö-

mére visszatért közénk, díszpolgáraként ölelje magához.”

Az indítvány benyújtásának a híre már napokkal ezelőtt elterjedt a városban és mindenütt a legőszintébb örömet keltette. Móra Ferenc szegedi díszpolgársága régi óhai Szegeden azok körében, akik figyelemmel kísérik és értékelik a szegedi Kulturpalota világszerte ismert nevű igazgatójának irodalmi és tudományos munkálkodását. Szülővárosa, Fegyváza három évvel ezelőtt választotta díszpolgárává országos ünnepség keretében írói jubileumának harmincadik évfordulója alkalmából. A szegedi Ferenc József-Tudományegyetem nem egészen egy évvel ezelőtt avatta díszdok-

torává az egész ország kultúrközönségének lelkes helyeslése mellett. A város, — amely több, mint három évtizede teret ad munkálkodása számára, amely második szülőföldje és amely olyan sokat köszönhet Móra Ferencnek, — szeretetének, megbecsülésének érthető szemérmességéből nem adott külső kifejezést. Most azonban, az egész ország elismerésének számtalan megnyilatkozása után Szeged is jogos büszkeséggel ünnepelheti a tudós és az író Móra Ferencet, akinek minden írása, minden munkája Szeged hírére és becsületére szolgálja.

Értesülésünk szerint az indítványt ünnepi formák között fogja tárgyalni Szeged közgyűlése. Felszólal az indítványhoz dr. Széchényi István és dr. Dettre János az aláírók nevében és a közgyűlés minden bizonnyal egyhangú határozattal választja meg Szeged díszpolgárává Mórát.

Szép, tartós, olcsó a GFBharisnya Pollák Testvéreknel

lényesen és mattban. Gyári lerakat

AZ AMERIKAI

Irta: TONELLI SANDOR

Ez a cikk úgy született meg, hogy a szegedi Rotary Clubnak egyik jóhiszemű és jóméglátású tagja, aki a nyáron átkelt a két kontinentet egymástól elválasztó nagy árkon, előadást tartott Amerikáról és az amerikai üzleti világban szerzett tapasztalatairól. Az előadás nyomán diskurzus indult meg, hogy mit kell érteni tulajdonképpen az „amerikai” kifejezés alatt, külön tipust jelent-e és ha igen, melyek azok a vonások, amelyek elválasztják az európaiaktól?

Kissé merész vállalkozás, ha valaki egy rövidre szabott cikk keretében akar erre a kérdésre megfelelni. Az amerikaiakról nem lehet olyan összefoglaló formában beszélni, ahogy beszélni szoktunk a németekről, franciákról, vagy olaszokról. Az még nem volna nehézség, hogy ma már száz milliónál több ember vallja magát amerikaiának és ez a száz millió ember majd akkora területen lakik, mint egész Európa, Oroszországot is beleértve. Nagyobb nehézség, hogy ennek a száz millió embernek történelmi múltja, melynek folyamán az amerikai nemzet kialakult, alig több másfélszáz esztendőnél. Ennyi idő alig elegendő egységes nép és egységes nemzeti lélek kiformálására, különösen ha maga a nép annyi különböző elemből tevődik össze, mint az Egyesült Államok lakossága.

Idegenek és kötőjeles amerikaiak

Elégséges elővenni akármelyik lexikont, hogy erről meggyőződhetünk. A százhuszonkét millió emberből, aki ma a szorosan vett Egyesült Államok lakosságát alkotja, 14 millió külföldön született, 25 millió már Amerikában született, de bevándorolt szülőktől, 11 millió néger és más színes fajokhoz tartozik s csak ami ezen felül van, született Amerikában, amerikai szülőktől. Ez a réteg tehát az, amely már két generációnál hosszabb amerikai múltat tekinthet vissza. Leszármazása tekintetében azonban ezek között is tömérdek sokan vannak, akik nem abból az angolszász elemekből valók, amely az Unió kereteit megteremtette és külsőleg a jellegét Amerikára rányomta. Ha tehát amerikaiakról beszélünk, némileg meg kell szűkíteni a fogalmi kört, melyet a kifejezés alatt értünk. Ki kell kapcsolni belőle azokat a bevándorolt tömegeket, amelyek még ma is egészen különböző nemzeti és népi csoportokat alkotnak, ki kell kapcsolni New York East Sidejének orosz zsidó tömegeit, ki kell kapcsolni a színeseket és ki kell kapcsolni általában mindazokat, akiknek asszimilálódása esetleg már folyamatban van, de még nem jutottak el odáig, hogy Amerikával nyelvben, érzésben és gondolkodásban összeolvadjanak.

Ezeket az idegeneket, vagy félig beolvadtakat, akik még sokat megőriztek régebbi hovatartozásukból, a száz százalékos amerikai kötőjeles amerikaiaknak hívja. Német-ameri-

kaiak, olasz-amerikaiak, magyar-amerikaiak és így tovább. Amíg a háború előtt évente száz meg százezer új bevándorló lépett az Egyesült Államok területére, akik folyton szaporították a kötőjeles amerikaiak számát, az asszimilálódás folyamata nagyon meg volt nehezítve. Akkoriban a bevándorlás felől két nézet uralkodott az Egyesült Államokban. Az egyik azt hirdette, hogy az Unió a nagy olvasztó tégely, amely korlátozás nélkül képes befogadni és asszimilálni mindenkit. A másik nézet veszedelmet látott ebben a korlátozás nélküli beáramlásban és követelte, hogy korlátokat állítsanak eléje. Tudjuk, hogy ez az irányzat győzött. Ma az engedélyezett bevándorlási kontingens oly csekély, hogy utánpótlásra nem elegendő és a már meglevő elemek összetételét érezhetően nem befolyásolja. Az asszimilálódás processzusa az Egyesült Államokban így meggyorsult és a következő generáció Amerikája a mostaninál sokkalta inkább meg fogja közelíteni az európai értelemben vett nemzet fogalmát.

Az igazi amerikai

Ha azonban az amerikai kifejezést az igazi amerikaiakra lokalizáljuk, mindenekelőtt fel kell merülni a kérdésnek, hogy mi az, ami őket a többiekől és tőlünk, európaiaktól elválasztja? A nyelv semmiesetre sem, mert azt az első telepek Angliából hozták magukkal és minden amerikanizmus mellett is angol maradt. Ha kiejtésbeli változások vannak s idegen elemek szivódtak fel az amerikai nyelvbe, az irodalmi nyelv angol maradt. Tulzás, vagy hiuság azoknak az állítása, akik már külön amerikai nyelvet emlegetnek. A régiak leszármazottainak, a yankeeknek körében sok megmaradt az angol szokásokból és erkölcsökből és a puritanizmus világfelfogásából is. Új vonás ellenben a mozgékonyság, amelyet a szinte korlátlan területi lehetőségek magyaráznak meg.

Amerikában az európai értelemben vett helyhez kötöttséget, ahol egész nemzedékek éltek le életüket ugyanabban a völgyben és ugyanabban a faluban, nem ismerik. A közlekedés sokkalta erősebb tényező az amerikaiak életében, mint a miénkben: annyira erős, hogy a nemzetalkotó erői sorába emelkedett. Ha

Intézet, Iskolai Harisnya,
gyermek kötőtkabátok,
nagy választékban.

Csuzsig Imre

Széchenyi tér 2. Tisza szálló mellett.